

РОЗДІЛ 7: БАЛАНСИ

7.01 <i>Визначення:</i>	Баланс – це форма звітності, складена в певний момент часу, що стосується вартості активів в економічній власності та зобов'язань, що складають заборгованість інституційної одиниці або групи одиниць.
7.02	Балансуюча стаття балансу називається чистою вартістю активів (В.90). Запас активів і зобов'язань, відображених у бухгалтерському балансі, оцінюються за відповідними цінами, які зазвичай є ринковими цінами, що діяли на дату, до якої відноситься баланс, але для деяких категорій – за їх номінальними вартостями. Баланс складається для внутрішніх інституційних секторів і підсекторів, національної економіки загалом та для решти країн світу.
7.03	Баланс завершує послідовність рахунків, показуючи кінцевий вплив записів у рахунках виробництва, розподілу і використання доходів та рахунки накопичення на запас багатства економіки.
7.04	Для інституційних секторів балансуючою статтею балансу є чиста вартість активів.
7.05	Для національної економіки загалом балансуючу статтю часто пов'язують з національним багатством – це загальна вартість нефінансових активів і чистих фінансових активів по відношенню до країн решти світу.
7.06	Баланс решти країн світу складається в такий самий спосіб, як баланси внутрішніх інституційних секторів і підсекторів. Він повністю складається з позицій у фінансових активах та зобов'язаннях нерезидентів по відношенню до резидентів. У ВРМ6 відповідний баланс, складений з точки зору резидентів на протиположному нерезидентам, називається міжнародною інвестиційною позицією (МІП (ІР)).
7.07	Власні кошти визначаються як чиста вартість активів (В.90) плюс вартість акціонерного капіталу та акцій інвестиційного фонду (АІ.5) як зобов'язань в балансі.
7.08	Для секторів і підсекторів нефінансових і фінансових корпорацій <i>власні кошти</i> є аналітично значимим показником, близьким до <i>чистої вартості активів</i> .
7.09	Чиста вартість активів корпорацій, як правило, відрізняється від вартості їх акцій та іншого акціонерного капіталу. Чиста вартість активів квазі-корпорацій дорівнює нулю, тому що вартість капіталу їх власників вважається рівною їх активам за вирахуванням їх неемісійних зобов'язань. Чиста вартість активів підприємств-резидентів з прямими інвестиціями, які є філіями підприємств-нерезидентів і розглядаються як квазі-корпорації, таким чином, також дорівнює нулю.
7.10	Балансуюча стаття фінансових активів і зобов'язань називається чистими фінансовими активами (ВФ.90).
7.11	Баланс стосується вартості активів і зобов'язань на певний момент часу.

Баланси складаються на початок і на кінець звітного періоду; бухгалтерський баланс на початок звітного періоду є таким же, як бухгалтерський баланс на кінець попереднього періоду.

- 7.12 Основна бухгалтерська тотожність пов'язує вартість запасу активу певного типу, як показано в початковому балансі та заключному балансі таким чином:

вартість запасу активу певного типу в початковому балансі		
<i>плюс</i>	операції	загальна вартість активу, придбаного в результаті операцій, здійснених протягом звітного періоду
<i>мінус</i>		загальна вартість активу, відчуженого в результаті операцій, здійснених протягом звітного періоду
<i>мінус</i>		споживання основного капіталу (якщо застосовується)
<i>плюс</i>	інші зміни розміру активів	інші позитивні зміни розміру активу
<i>мінус</i>		інші негативні зміни розміру активу
<i>плюс</i>	переоцінки	значення номінальних капітальних прибутків, нарахованих протягом періоду в результаті змін ціни активу
<i>мінус</i>		значення номінальних капітальних збитків, нарахованих протягом періоду в результаті змін ціни активу
дорівнює вартості запасу активу в заключному балансі		

- 7.13 Облікові зв'язки між початковим і заключним балансами через операції, інші зміни обсягу активів і прибутки та збитки від збільшення та зменшення вартості активів відповідно схематично показані в Додатку 7.2.

ТИПИ АКТИВІВ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Визначення активу

- 7.14 Активи, записані в балансах, є економічними активами.

7.15 <i>Визначення:</i>	Економічний актив є засобом збереження капіталу, який представляє вигоди, одержувані економічним власником від володіння або експлуатації підприємства за певний період часу. Він є засобом перенесення вартості від одного звітного періоду до іншого.
----------------------------	---

- 7.16 Економічні вигоди складаються з первинних доходів, таких як операційний прибуток, коли економічний власник використовує актив, або доходи від власності, та дозволяє іншим використовувати його. Вигоди отримуються від використання активу та вартості, включаючи капітальні прибутки та збитки, отримувані з вибуттям активу або його завершенням.

- 7.17 Економічний власник активу не обов'язково є законним власником. Економічний власник – це інституційна одиниця, уповноважена заявляти права на вигоди, пов'язані з використанням активу, на підставі прийняття пов'язаних

з цим ризиків.

7.18 Огляд класифікації та розгляд економічних активів наведено в таблиці 7.1. Детальне визначення кожної категорії активів наведено в Додатку 7.1 до цього розділу.

ВИНЯТКИ З РОЗМЕЖУВАННЯ НА АКТИВИ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

7.19 З розмежування на активи і зобов'язання виключаються:

- (a) «людський капітал»;
- (b) природні активи, які не розглядаються як економічні активи (наприклад, повітря, річкова вода);
- (c) споживчі товари тривалого використання; а також
- (d) ймовірні активи і зобов'язання, які не є фінансовими активами та зобов'язаннями (див. пункт 7.33).

КАТЕГОРІЇ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

7.20 У статтях бухгалтерських балансів розрізняють дві основні категорії записів: нефінансові активи (позначаються AN) і фінансові активи та зобов'язання (позначаються AF).

7.21 Нефінансові активи діляться на вироблені нефінансові активи (позначаються AN.1) і невироблені нефінансові активи (позначаються AN.2).

ВИРОБЛЕНІ НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN.1)

7.22 Визначення:	Вироблені нефінансові активи (AN.1) є продуктами виробничих процесів.
---------------------	---

7.23 Класифікація вироблених активів призначена для розрізнення активів на основі їх ролі у виробництві. Вона складається з: основних засобів, які використовуються багаторазово або безперервно у виробництві протягом більше одного року; запасів, які використовуються у виробництві в якості проміжного споживання, реалізованих або іншим чином відчужених; а також цінностей. Цінності, як правило, не використовуються для виробництва чи споживання, а купуються та утримуються в першу чергу як засоби збереження капіталу.

НЕВИРОБЛЕНІ НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN.2)

7.24 Визначення:	Невироблені нефінансові активи (AN.2) є економічними активами, які з'являються інакше, ніж через процеси виробництва. Вони складаються з природних активів, договорів, оренди, ліцензій, дозволів, а також нематеріальних і маркетингових активів.
---------------------	--

7.25 Класифікація невироблених активів розроблена для розрізнення активів на основі того, як вони виникли. Деякі з цих активів існують в природі, а інші, відомі як моделі суспільства, з'являються в результаті юридичних або бухгалтерських дій.

7.26 Вибір природних активів для включення до балансу визначається відповідно до загального визначення економічного активу, а саме тим, наскільки активи є об'єктами ефективною економічною власності і здатні приносити економічні

вигоди їх власникам при існуючих технологіях, знаннях, економічних можливостях, наявних ресурсах і відносних цінах. Природні активи, для яких права власності не були встановлені, такі як відкрите море або повітря, не включаються.

7.27 Договори, оренда, ліцензії та дозволи розглядаються як нефінансові активи тільки тоді, коли юридична угода дає власнику економічні вигоди, які переважають суми, виплачувані у відповідності до угоди, і власник може юридично і практично реалізувати ці вигоди шляхом передачі їх іншим.

ФІНАНСОВІ АКТИВИ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ (AF.)

7.28 Визначення:	Фінансові активи (AF.) є економічними активами, включаючи всі фінансові вимоги, звичайні акції та монетарне золото в злитках. Зобов'язання створюються, коли боржники зобов'язані забезпечити виплати кредиторам.
---------------------	---

7.29 Як і нефінансові активи, фінансові активи є засобами збереження капіталу, що представляють економічні вигоди та економічні ризики, які отримує власник через утримання активів. Вони є засобом перенесення вартості від одного звітного періоду до іншого. Економічні вигоди, як правило, реалізується шляхом платежів.

7.30 Кожен фінансовий актив має відповідне зобов'язання, за винятком монетарного золота в злитках, яке класифікується в категорії монетарного золота і спеціальних прав запозичення (AF.1).

7.31 Ймовірні активи та зобов'язання є договірними фінансовими угодами між інституційними одиницями-резидентами, або між інституційною одиницею-резидентом та інституційною одиницею-нерезидентом. Вони не є фінансовими активами та зобов'язаннями.

7.32 Класифікація фінансових активів і зобов'язань відповідає класифікації фінансових операцій. Визначення категорій, підкатегорій і субпозицій фінансових активів та зобов'язань, а також додаткові пояснення наводяться у розділі фінансових операцій (Розділ 5) і тут не повторюються, але Додаток 1 містить коротку інформацію про всі активи і зобов'язання, визначені у Системі.

Таблиця 7.1 — Класифікація активів

AN.	НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN.1 + AN.2)
AN.1	<i>Вироблені нефінансові активи</i>
AN.11	Основні засоби ⁽¹⁾
AN.111	Житло
AN.112	Інші будівлі та споруди
AN.1121	Нежитлові будинки
AN.1122	Інші споруди
AN.1123	Покращення землі
AN.113	Машини та обладнання

AN.1131	Транспортне обладнання
AN.1132	Інформаційно-комунікаційне обладнання
AN.1139	Інші машини та обладнання
AN.114	Системи озброєння
AN.115	Культивовані біологічні ресурси
AN.1151	Тваринні ресурси з повторюваним циклом продукції
AN.1152	Дерева, сільськогосподарські культури і рослини з повторюваним циклом продукції
AN.117	Продукти інтелектуальної власності
AN.1171	Дослідження та розробки
AN.1172	Розвідка та оцінка корисних копалин
AN.1173	Програмне забезпечення та бази даних
AN.11731	Програмне забезпечення
AN.11732	Бази даних
AN.1174	Розважальні, літературні або художні твори
AN.1179	Інші продукти інтелектуальної власності
AN.12	Запаси
AN.121	Сировина та матеріали
AN.122	Незавершене виробництво
AN.1221	Незавершене виробництво культивованих біологічних активів
AN.1222	Інше незавершене виробництво
AN.123	Готова продукція
AN.124	Військові запаси
AN.125	Товари для перепродажу
AN.13	Цінності
AN.131	Дорогоцінні метали та каміння
AN.132	Антикваріат та інші мистецькі твори
AN.133	Інші цінності
AN.2	<i>Невироблені фінансові активи</i>
AN.21	Природні ресурси
AN.211	Земля
AN.2111	Земля під будинками та спорудами
AN.2112	Земля під посівами
AN.2113	Рекреаційні землі та пов'язана з ними водна поверхня
AN.2119	Інші землі та пов'язана з ними водна поверхня
AN.212	Мінеральні та енергетичні запаси
AN.213	Некультивовані біологічні ресурси
AN.214	Водні ресурси
AN.215	Інші природні ресурси
AN.2151	Радіочастоти
AN.2159	Інше
AN.22	Договори, оренда та ліцензії
AN.221	Ринкова оперативна оренда
AN.222	Дозволи на використання природних ресурсів
AN.223	Дозволи на ведення певної діяльності
AN.224	Ексклюзивне право на майбутні товари і послуги
AN.23	Закупівлі за вирахуванням продажів нематеріальних та маркетингових активів
AF.	ФІНАНСОВІ АКТИВИ ⁽²⁾ (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7 + AF.8)

²Позабалансова стаття AF.m1: Прямі іноземні інвестиції; AF.m2: Недіючі кредити

AF.1	<i>Монетарне золото і спеціальні права запозичення (SDR)</i>
AF.11	Монетарне золото
AF.12	Спеціальні права запозичення (SDR)
AF.2	Валюта і депозити
AF.21	Валюта
AF.22	Перевідні депозити
AF.29	Інші депозити
AF.3	Боргові цінні папери
AF.31	Короткострокові
AF.32	Довгострокові
AF.4	Кредити
AF.41	Короткострокові
AF.42	Довгострокові
AF.5	<i>Акціонерний капітал та акції або паї інвестиційного фонду</i>
AF.51	Акціонерний капітал
AF.511	Акції, зареєстровані на біржі
AF.512	Акції, не зареєстровані на біржі
AF.519	Інший акціонерний капітал
AF.52	Акції або паї інвестиційного фонду
AF.521	Акції або паї фонду грошового ринку
AF.529	Інші акції або паї інвестиційного фонду
AF.6	<i>Страхові, пенсійні програми і програми стандартизованих гарантій</i>
AF.61	Технічні резерви всіх видів страхування, крім страхування життя
AF.62	Страхування життя та виплати ануїтету
AF.63	Пенсійні виплати
AF.64	Вимоги пенсійних фондів до розпорядників щодо виплати пенсій
AF.65	Виплати непенсійних винагород
AF.66	Резерви на звернення за стандартизованими гарантіями
AF.7	Похідні фінансові інструменти та фондові опціони службовців
AF.71	Похідні фінансові інструменти
AF.72	Фондові опціони службовців
AF.8	<i>Інша дебіторська та кредиторська заборгованість</i>
AF.81	Товарні кредити та аванси
AF.89	Інша дебіторська та кредиторська заборгованість за винятком товарних кредитів та авансів

ОЦІНКА ЗАПИСІВ У БАЛАНСАХ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОЦІНКИ

- 7.33 Кожна позиція в балансі оцінюється так, якби вона була придбана на дату складання балансу. Активи та зобов'язання оцінюються за ринковими цінами на дату складання балансу.
- 7.34 Записані значення повинні відображати ціни, які спостерігаються на ринку на дату складання балансу. Коли немає спостережуваних ринкових цін, що може бути у випадку, якщо є ринок, але відсутні нещодавні продажі активів на ньому, потрібно оцінити, якою була б ціна, якби активи були придбані на ринку на дату складання балансу.
- 7.35 Ринкові ціни, як правило, доступні для багатьох фінансових активів і зобов'язань: існуючої нерухомості (будівель та інших споруд, а також землі під ними), існуючого транспортного обладнання, рослинництва і тваринництва, а

також для нових вироблених основних засобів та запасів.

7.36 Нефінансові активи, вироблені за власний рахунок, повинні бути оцінені в базових цінах, або, якщо базові ціни відсутні, в базових цінах на аналогічні товари, або, якщо це неможливо, за собівартістю.

7.37 На додаток до спостережуваних ринкових цін, оцінок, заснованих на спостережуваних цінах або понесених витратах, вартості нефінансових активів можна оцінити за допомогою:

(а) переоцінки та накопичення придбань за вирахуванням вибуття за період терміну існування активів, або

(б) поточної вартості, тобто дисконтованої вартості, майбутніх економічних вигод.

7.38 Ринкова оцінка є ключовим принципом для оцінки позицій (та операцій) у фінансових інструментах. Фінансові інструменти ідентичні фінансовим претензіям. Вони являють собою фінансові активи, які мають відповідні зобов'язання. Ринкова вартість – це та сума, за якою фінансові активи купуються або продаються між зацікавленими сторонами, на основі виключно комерційних міркувань, не враховуючи комісій, зборів і податків. При визначенні ринкової вартості торгові партнери також враховують накопичені відсоткові доходи.

7.39 Номінальна оцінка відображає суму коштів, авансовану спочатку плюс будь-які наступні платежі, мінус будь-які виплати боргу плюс будь-які нараховані відсотки. Номінальна вартість не є тотожною загальній вартості.

а) Номінальна вартість в національній валюті фінансового інструмента, вираженого в іноземній валюті, включає прибутки або збитки від руху обмінних курсів.

Вартість фінансових інструментів, номінованих в іноземній валюті, потрібно конвертувати в національну валюту за ринковим курсом, що діє на дату складання балансу. Цей курс повинен бути середнім між поточними курсами купівлі та продажу для валютних операцій.

б) Для таких фінансових інструментів, як боргові цінні папери, пов'язані з точним індексом, номінальна вартість може також включати прибутки і збитки, що виникають в результаті змін індексу.

с) У будь-який певний момент часу ринкова вартість фінансового інструменту може відхилитися від номінального значення через переоцінки, які виникають в результаті змін ринкової ціни. Коливання ринкових цін виникають із загальних умов ринку, таких як зміни ринкової відсоткової ставки, конкретних обставин, наприклад, відчутні зміни кредитоспроможності емітента боргових цінних паперів, а також зміни загальної ринкової ліквідності і, зокрема, боргових цінних паперів.

д) Отже, до позицій застосовується таке основне рівняння:

Ринкова вартість = Номінальна вартість + Переоцінки, спричинені змінами ринкової ціни.

7.40 Для деяких нефінансових активів переоцінена початкова ціна придбання зводиться до нуля протягом очікуваного терміну експлуатації цих активів. Вартість такого активу в будь-який конкретний момент часу визначається як

поточна ціна його придбання за вирахуванням накопиченого значення цих скорочень. Більшість основних засобів можуть бути записані в балансах за цінами покупця, зменшеними на накопичене споживання основного капіталу, що відомо як списання відновної вартості. Сума знижених вартостей всіх основних засобів у використанні називається чистими запасами капіталу. Валові запаси капіталу включають значення накопиченого споживання основного капіталу.

НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN)

ВИРОБЛЕНІ НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN.1)

Основні засоби (AN.11)

7.42 Основні засоби враховуються за ринковими цінами, якщо це можливо (або за базовими цінами у випадку виробництва за власний рахунок нових активів), або, якщо це неможливо, то в цінах покупця при придбанні, скороченими на накопичене споживання основного капіталу. Витрати покупця на передачу прав власності на основні засоби відповідно зменшені за рахунок споживання основного капіталу за період, поки покупець очікує вступу у володіння економічним активом, включаються до балансової вартості.

Продукти інтелектуальної власності (AN.117)

7.43 Розвідка та оцінка корисних копалин (категорія AN.1172) оцінюються або на основі накопичених сум, випланих іншим інституційним одиницям, які проводять розвідку та оцінку, або на основі витрат, понесених на розвідку, проведену за власний рахунок. Та частина проведеної в минулому розвідки, яка досі не була повністю скорочена, повинна бути переоцінена за цінами і витратами поточного періоду.

7.44 Оригінальні продукти інтелектуальної власності, такі як комп'ютерне програмне забезпечення, а також розважальні, літературні або художні твори повинні враховуватись за ціною придбання під час продажу на ринках. Початкова вартість визначається шляхом підсумовування витрат на їх виробництво з відповідною переоцінкою за цінами поточного періоду. Якщо неможливо встановити вартість таким способом, оцінюється поточна вартість очікуваних майбутніх надходжень, пов'язаних з використанням цього активу.

7.45 Витрати, пов'язані з передачею прав власності на невироблені активи, окрім землі, відображаються окремо на рахунку операцій з капіталом і розглядаються як валове нагромадження основного капіталу, але в балансах ці витрати включені до вартості активу, до якого вони належать, хоча актив є невиробленим. Таким чином, витрат на передачу права власності не відображаються в балансах окремо. Витрати, пов'язані з передачею прав власності на фінансові активи, розглядаються як проміжне споживання, за умови придбання активів корпораціями або урядом, як кінцеве споживання, за умови придбання активів домашніми господарствами, та як експорт послуг, за умови придбання активів нерезидентами.

7.46 Запаси повинні враховуватися за цінами, що діяли на дату складання балансу, а не за цінами, за якими продукція була оцінена на момент надходження в запаси.

7.47 Запаси сировини та матеріалів враховуються за цінами покупця, а запаси готової продукції і незавершене виробництво – за базовими цінами. Запаси

товарів, призначених для перепродажу без подальшої обробки дистриб'юторами, враховуються за цінами, що діяли на дату складання балансу, за винятком всіх транспортних витрат, понесених оптовими або роздрібними продавцями. Для запасів незавершеного виробництва вартість в заключному балансі оцінюється шляхом застосування частки загальних виробничих витрат, понесених на кінець періоду, до базової ціни аналогічної готової продукції на дату складання балансу. Якщо базова ціна готової продукції відсутня, оцінка відбувається за собівартістю з націнкою на очікуваний чистий прибуток або кошторисний чистий змішаний дохід.

- 7.48 Культивовані рослини одноразового використання (за винятком деревини) і худоба, вирощувана на забій, можуть бути оцінені зверненням до цін на такі продукти на ринках. Лісонасадження оцінюються шляхом дисконтування майбутніх доходів від продажу деревини за поточними цінами за вирахуванням витрат на вирощення деревини до зрілості, вирубку тощо.

Цінності (AN.13)

- 7.49 Цінності, такі, як мистецькі твори, антикваріат, ювелірні вироби, дорогоцінне каміння, немонетарне золото та інші метали враховуються за поточними цінами. Якщо існують організовані ринки для цих активів, вони повинні враховуватися за фактичними або оціночними цінами, які вони принесли б, за виключенням будь-яких агентських зборів або комісій, якщо продані на ринку на дату складання балансу. В іншому випадку вони повинні оцінюватися за цінами придбання, перерахованими у поточний рівень цін.

НЕВИРОБЛЕНІ НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ (AN.2)

Природні ресурси (AN.21)

Земля (AN.211)

- 7.50 У балансі земля оцінюється за своєю поточною ринковою ціною. Будь-які витрати на покращення землі відображаються як валове нагромадження основного капіталу, а додаткова вартість, яку вони забезпечують, не включається до вартості землі, показаної в балансі, і замість цього відображається як окрема категорія активів у вироблених нефінансових активах (AN.1123).

- 7.51 Земля враховується за оціночною ціною, досягнутою в разі продажу на ринку, включаючи витрати, пов'язані з передачею прав власності для подальшого продажу. Якщо передача має місце, вона реєструється за домовленістю як валове нагромадження основного капіталу, і витрати виключаються з AN.211 вартості землі, записаної в балансі, і замість цього відображаються як актив AN.1123. Значення зводиться до нуля через споживання основного капіталу за період, поки новий власник очікує використання землі.

- 7.52 Якщо вартість землі неможливо відділити від вартості будівель або інших споруд, розташованих на ній, об'єднані активи класифікуються разом у категорії активу, який має більшу вартість.

Мінеральні та енергетичні запаси (AN.212)

- 7.53 Запаси родовищ корисних копалин, розташовані на або під поверхнею землі, які придатні для економічного використання з урахуванням сучасних технологій і відносних цін, оцінюються за поточною вартістю очікуваних чистих доходів в результаті їх комерційної експлуатації.

Інші природні активи (AN.213, AN.214 та AN.215)

- 7.54 Спостережувані ринкові ціни на некультивовані біологічні ресурси, водні ресурси та інші природні ресурси, навряд чи будуть доступні, тому вони, як правило, оцінюються за поточною вартістю майбутніх доходів, очікуваних від них.

Договори, оренда і ліцензії (AN.22)

- 7.55 Договори, оренда і ліцензії реєструються як активи, коли виконуються такі умови:

Визначення: Умови договору, оренди або ліцензії вказують ціну за використання активу або надання послуги, яка відрізняється від переважної ринкової ціни, а також

Одна із сторін договору може отримати різницю в ціні.

Договори, оренда та ліцензії можуть бути оцінені за допомогою ринкової інформації щодо трансфертів інструментів присвоєння прав, або за поточною вартістю очікуваних майбутніх надходжень на дату складання балансу в порівнянні з ситуацією, коли починається дія юридичної угоди.

- 7.56 Категорія охоплює активи, які можуть виникнути з договорів операційної оренди, що користуються попитом на ринку, ліцензій на використання природних ресурсів, дозволів на ведення певної діяльності і ексклюзивних прав на майбутні товари та послуги.
- 7.57 Вартість активу дорівнює чистій поточній вартості перевищення переважаної ринкової ціни над ціною, яка зафіксована в угоді. За інших рівних умов, вона буде знижуватися протягом терміну дії договору. Зміни вартості активу у зв'язку зі змінами переважаної ціни відображаються як номінальні прибутки і збитки.
- 7.58 Договори операційної оренди, які користуються попитом на ринку, реєструються як активи, тільки якщо орендар здійснює свої права на отримання різниці в ціні.

Придбання за вирахуванням продажів нематеріальних і маркетингових активів (AN.23)

- 7.59 Балансова вартість нематеріальних і маркетингових активів є перевищенням ціни, сплаченої в момент продажу інституційної одиниці, над зареєстрованою вартістю її власних фондів, переоцінених для будь-якого подальшого скорочення в якості початкового значення, і списується як інші зміни обсягу (К.2). Швидкість списання відповідає комерційним стандартам бухгалтерського обліку.
- 7.60 Маркетингові активи складаються з таких елементів, як назви брендів, титульні дані, торгові марки, логотипи і доменні імена.

ФІНАНСОВІ АКТИВИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ (AF.)

- 7.61 Фінансові активи та зобов'язання, як оборотні фінансові інструменти, такі як боргові цінні папери, пайові цінні папери, акції або паї інвестиційних фондів і похідні фінансові інструменти, оцінюються за ринковою вартістю. Фінансові інструменти, які не є оборотними, оцінюються за номінальною вартістю (див.

пункти 7.41 і 7.42). Фінансові активи і зобов'язання, які відповідають один одному, мають однакові значення в балансі. Ці значення не включають комісії, збори та податки. Вони реєструються як послуги, надані при проведенні операцій.

Монетарне золото і спеціальні права запозичення (AF.1)

- 7.62 Монетарне золото (AF.11) повинне оцінюватися за ціною, встановленою на організованих ринках золота.
- 7.63 Вартість спеціальних прав запозичення (SDR – AF.12) визначається щоденно МВФ, а курси відносно національних валют можна отримати на ринках обміну валюти.

Валюта і депозити (AF.2)

- 7.64 Для валюти (банкноти та монети – AF.21) оцінкою є її номінальна вартість.
- 7.65 Для депозитів (AF.22, AF.29) вартості, записані в балансі є номінальними вартостями.
- 7.66 Валюта і депозити в іноземній валюті конвертуються в національну валюту за середніми між попитом та пропозицією обмінними курсами, що діяли на дату складання бухгалтерського балансу.

Боргові цінні папери (AF.3)

- 7.67 Боргові цінні папери записуються за ринковою вартістю.
- 7.68 Короткострокові боргові цінні папери (AF.31) оцінюються за ринковою вартістю. Якщо ринкові вартості не доступні, то за умови відсутності високої інфляції або високих номінальних відсоткових ставок, ринкова вартість може бути наближена до номінальної вартості:
- (а) короткострокових боргових цінних паперів за номінальною вартістю; а також
  - (б) короткострокових дисконтних боргових цінних паперів.
- 7.69 Довгострокові боргові цінні папери (AF.32) оцінюються за ринковою вартістю, чи є вони облігаціями, за якими відсотки виплачуються регулярно, чи облігаціями зі значною знижкою або облігаціями з нульовим купоном, за якими виплачуються невеликі або взагалі не виплачуються відсотки.

Кредити (AF.4)

- 7.70 Значення, які будуть записані в балансах як кредиторів, так і боржників, є номінальними вартостями незалежно від того, діючі кредити чи недіючі.

Акціонерний капітал та акції або паї інвестиційного фонду (AF.5)

- 7.71 Акції, зареєстровані на біржі, оцінюються за їх ринковою вартістю. Це ж значення прийняте для обох сторін балансу: активу і зобов'язання, хоча акції та інший акціонерний капітал не є, за законом, зобов'язанням емітента, а правом власності на частку в ліквідаційній вартості корпорації, коли ліквідаційна вартість не відома заздалегідь.
- 7.72 Акції, зареєстровані на біржі (AF.511), оцінюються за репрезентативною

середньоринковою ціною, яка спостерігаються на фондовій біржі або інших організованих фінансових ринках.

7.73 Вартість акцій, не зареєстрованих на біржі (AF.512), які не продаються на організованих ринках, повинні оцінюватися з посиланням на:

(а) вартості акцій, які котируються, якщо це можливо;

(b) вартість власних коштів; або

(c) дисконтовані прогнозовані прибутки із застосуванням відповідної ринкової ціни до коефіцієнту дохідності в згладжених останніх доходах інституційної одиниці.

Однак ці оцінки будуть враховувати відмінності між акціями, які котируються і які не котируються, зокрема, їх ліквідність, і акціонерний капітал, накопичений за час існування корпорації і її сфер діяльності.

7.74 Метод оцінки, який застосовується, залежить від основних статистичних даних. Він може взяти до уваги, наприклад, дані про діяльність, пов'язану зі злиттям компаній з використанням акції, не зареєстрованих на біржі. Якщо вартість не зареєстрованих на біржі власних коштів корпорації коливається аналогічно, в середньому і в пропорції до їх статутного капіталу, тому, як і у подібних корпорацій із зареєстрованими акціями, то балансову вартість можна розрахувати з використанням коефіцієнта. Цей коефіцієнт порівнює вартість власних коштів корпорацій, зареєстрованих і не зареєстрованих на біржі:

вартість незареєстрованих акцій = ринкова ціна подібних зареєстрованих акцій $\times$ (власні кошти незареєстрованих корпорацій)/(власні кошти подібних зареєстрованих корпорацій).

7.75 Відношення ціни акцій до власних коштів може змінюватись в залежності від галузі бізнесу. Бажано розраховувати поточну ціну акцій, не зареєстрованих на біржі, за принципом «галузь-на-галузь». Можуть бути й інші відмінності між зареєстрованими і не зареєстрованими корпораціями, які можуть впливати на метод оцінки.

7.76 Інший акціонерний капітал (AF.519) – це капітал не у вигляді цінних паперів. Він може включати акціонерний капітал у квазі-корпораціях (наприклад, філії, трести, товариства з обмеженою відповідальністю та інші партнерства), державних корпораціях, некорпоративних фондах і умовних інституційних одиницях (включаючи умовні одиниці-резиденти, створювані, щоб відобразити власність нерезидентів на нерухоме майно та природні ресурси). Власність міжнародних організацій не у вигляді акцій класифікується як інший акціонерний капітал.

7.77 Інший акціонерний капітал квазі-корпорацій оцінюється відповідно до їх власних коштів, оскільки їх акціонерний капітал за домовленістю дорівнює нулю. Для інших одиниць найбільш прийнятний метод оцінки слід вибирати серед методів, які застосовуються для незареєстрованих на біржі акцій.

7.78 Корпорації, які випускають акції та паї, можуть додатково мати інший акціонерний капітал.

7.79 Акції або паї інвестиційного фонду (AF.52) оцінюються за ринковою вартістю, якщо вони зареєстровані на біржі. Для незареєстрованих ринкова вартість може бути оцінена, як описано для акцій, які не котируються на біржі. Якщо

вони можуть бути викуплені самим фондом, вони оцінюються за їх викупною вартістю.

Страхові, пенсійні програми і програми стандартизованих гарантій (AF.6)

- 7.80 Суми, відображені для технічних резервів усіх видів страхування, крім страхування життя (AF.61), охоплюють сплачені, але не отримані страхові внески плюс суми, виділені для задоволення неврегульованих вимог. Останні являють собою поточну вартість сум, що підлягають сплаті під час врегулюванні вимог, у тому числі і спірних, а також з урахуванням вимог для покриття інцидентів, які мали місце, але поки не повідомлені.
- 7.81 Суми, записані на страхування життя і виплати ануїтетів (AF.62), являють собою резерви, необхідні для задоволення всіх очікуваних майбутніх вимог.
- 7.82 Суми, записані на пенсійні виплати (AF.63), залежать від типу пенсійної програми.
- 7.83 У визначеній програмі пенсійних виплат рівень пенсійних виплат, обіцяний працівникам, які беруть в ній участь, визначається формулою, погодженою заздалегідь. Зобов'язання визначеної програми пенсійних виплат дорівнює поточній вартості обіцяних компенсацій.
- 7.84 У визначеній системі внесків виплати залежать від продуктивності активів, придбаних пенсійною програмою. Зобов'язанням визначеної системи внесків є поточна ринкова вартість активів фонду. Власні кошти фонду завжди дорівнюють нулю.
- 7.85 Вартість, записана на резерви на звернення за стандартизованими гарантіями (AF.66), являє собою очікуваний рівень вимог за вирахуванням вартості будь-яких очікуваних відшкодувань.

Похідні фінансові інструменти та фондові опціони службовців (AF.7)

- 7.86 Похідні фінансові інструменти (AF.71) повинні включатися до бухгалтерських балансів за їх ринковою вартістю. Якщо дані щодо ринкових цін недоступні (наприклад, у випадку позабіржових опціонів), їх слід оцінювати або за сумою, необхідною для того, щоб викупити або реалізувати договір, або за сумою премій, що підлягають сплаті.
- 7.87 Що стосується опціонів, то вважається, що їх продавець несе відповідне зобов'язання, яке представляє вартість викупу прав власника опціону.
- 7.88 Ринкова вартість опціонів і форвардних біржових операцій може бути як позитивною (актив), так і негативною (зобов'язання) позицією залежно від коливання цін на відповідні продукти, отже, вони можуть бути як активами, так і зобов'язаннями для продавців і власників. Деякі опціони і форвардні операції працюють на виплатах маржі, де прибутки або збитки визначаються щодня: в таких випадках балансова вартість дорівнюватиме нулю.
- 7.89 Фондові опціони службовців (AF.72) оцінюються на основі справедливої вартості наданого акціонерного капіталу. Справедлива вартість оцінюється на дату надання з використанням ринкової вартості еквівалентних опціонів у вільному обороті або, за її відсутності, за допомогою моделі визначення ціни опціонів.

Інша дебіторська та кредиторська заборгованість (AF.8)

7.90 Товарні кредити та аванси (AF.81) та інша дебіторська та кредиторська заборгованість (AF.89), які виникають через розходження у часі між операціями розподілу, такими як податки, соціальні внески, дивіденди, орендна плата, заробітна плата і фінансові операції, оцінюються, як для кредиторів, так і боржників, за номінальною вартістю. Будь-які суми податків і соціальних внесків, що підлягають сплаті в категорії AF.89, не повинні включати суми, які навряд чи будуть зібрані, оскільки вони являють собою урядові вимоги без усілякої вартості.

ФІНАНСОВІ БАЛАНСИ

7.91 У фінансовому балансі відображаються зліва фінансові активи, а справа – зобов'язання. Балансуючою статтею фінансового балансу є фінансові активи (BF.90).

7.92 Фінансовий баланс сектора або підсектора-резидента може бути консолідованим або неконсолідованим. Неконсолідований баланс відображає всі фінансові активи та зобов'язання інституційної одиниці, класифікованої в секторі або підсекторі, в тому числі тих, де відповідний актив або зобов'язання знаходиться у власності в межах цього сектора чи підсектора. Консолідований фінансовий баланс усуває фінансові активи та зобов'язання, які мають відповідний еквівалент в тому ж секторі чи підсекторі. Фінансовий баланс решти світу є консолідованим за визначенням.

7.93 Фінансовий баланс «від кого-до кого» (баланс боржники/кредитори) є розширенням фінансового балансу, яке показує додатково розбивку фінансових активів за секторами-боржниками і розбивку зобов'язань за секторами-кредиторами. Таким чином, він надає інформацію про взаємовідносини «боржник/кредитор» та відповідає фінансовому рахунку «боржники/кредитори».

ПОЗАБАЛАНСОВІ СТАТТІ

7.94 Для того, щоб показати елементи більш спеціалізованого аналітичного спрямування для конкретних секторів, до балансів включені три типи позабалансових статей в якості допоміжних:

(a) споживчі товари тривалого використання (AN.m);

(b) прями іноземні інвестиції (AF.m1);

(c) недіючі кредити (AF.m2).

Споживчі товари тривалого використання (AN.m)

7.95	Споживчі товари тривалого використання – це товари, що використовуються домашніми господарствами неодноразово протягом періодів часу понад один рік для кінцевого споживання. Вони включаються до балансу в якості позабалансові статті. Вони виключені з основного балансу, тому що відображаються як використання на рахунку утворення доходів сектора домашніх господарств як спожиті за обліковий період, а не використані поступово.
------	---

7.96 Запаси споживчих товарів тривалого використання на руках у населення в якості кінцевого споживача – транспортне обладнання (AN.1131) та інші

машини і устаткування (AN.1139) – оцінюються за ринковими цінами в позабалансовій статті, за вирахуванням накопиченої еквівалентної плати за споживання основного капіталу. Повний список підгруп і предметів тривалого використання наведений в розділі 23.

7.97 Товари тривалого використання, такі як транспортні засоби, класифікуються як основні засоби або як споживчі товари тривалого використання в залежності від сектора класифікації власника і мети, з якою вони використовуються. Наприклад, автомобіль може бути використаний частково квазі-корпорацією для виробництва і частково домашнім господарством для кінцевого споживання. Значення, наведені в балансі для сектора нефінансових корпорацій (S.11), повинні відображати частку використання, яке приписане квазі-корпорації. Аналогічний приклад можна навести для роботодавців (включаючи службовців за власний рахунок) підсектора (S.141 + S.142). Частка, віднесена до сектору домашніх господарств (S.14) в якості кінцевих споживачів, повинна бути внесена до позабалансової статті, за вирахуванням накопиченої еквівалентної плати за споживання основного капіталу.

Прямі іноземні інвестиції (AF.m1)

7.98 Фінансові активи та зобов'язання, які складають прямі інвестиції, відображаються відповідно до характеру інвестицій в категоріях кредитів (AF.4), акціонерного капіталу та акцій/паїв інвестиційного фонду (AF.5) або іншої дебіторської або кредиторської заборгованості (AF.8). Сума прямих інвестицій, включених до кожної з цих категорій, відображається як окрема позабалансова стаття.

Недіючі кредити (AF.m2)

7.99 Кредити записуються в баланс за номінальною вартістю.

7.100 Деякі кредити, що не обслуговувалися протягом деякого часу, включаються в якості позабалансової статті до балансу кредитора. Ці кредити називаються недіючими кредитами.

7.101	Кредит є недіючим, якщо (а) виплати відсотків або основної суми затримуються на 90 або більше днів після терміну їх сплати, (б) відсоток до сплати за 90 днів або більше був капіталізований, рефінансований або затриманий за домовленістю або (с) платежі прострочені менше 90 днів, але існують інші вагомі причини (наприклад, боржник перебуває у процедурі банкрутства) для сумнівів, що платежі здійснюватимуться в повному обсязі.
Визначення:	

7.102 Це визначення недіючих кредитів слід інтерпретувати з урахуванням національних конвенцій щодо підстав вважати кредит недіючим. Щойно кредит класифікується як недіючий, він (або будь-які кредити на його заміну) повинен залишатися класифікованим саме так, доки виплати не будуть отримані або основна сума не буде списана по цьому або наступних кредитах, які замінили початковий.

7.103 Для недіючих кредитів потребують двох позабалансових статей:

(а) номінальна вартість цих кредитів, як записано в головному балансі, включаючи будь-яку плату за обслуговування; і

(б) ринкова еквівалентна вартість цих кредитів.

7.104 Найбільш наближеною до ринкової еквівалентної вартості є справедлива вартість, яка являє собою «вартість, яке наближається до значення, що може виникнути в результаті ринкової угоди між двома сторонами». Справедлива вартість може бути встановлена з використанням операцій з порівнянними інструментами або за допомогою дисконтованої поточної вартості грошових потоків; які можна отримати з балансу кредитора. За відсутності даних щодо справедливої вартості у позабалансовій статті доведеться використовувати другий кращий підхід і показати номінальну вартість за вирахуванням очікуваних збитків за кредитами.

Відображення недіючих кредитів

7.105 Недіючі кредити секторів державного управління та фінансових корпорацій повинні бути відображені в позабалансових статтях разом з іншими секторами, які мають значні обсяги. Якщо вони є значними, кредити до або від решти країн світу також записуються як позабалансові статті.

7.106 У нижченаведеній таблиці описуються позиції і потоки, відображені для недіючих кредитів, щоб показати більш повну картину щодо запасів, операцій, рекласифікацій і списань.

7.107 У прикладі представлено непогашені суми кредитів за номінальною вартістю 1000 в колонці t-1, з яких 500 є діючими і 500 недіючими. Більша частина недіючих кредитів, 400, покривається резервами на можливі втрати, у той час як 100 – ні. Друга частина таблиці надає докладну додаткову інформацію про ринкову еквівалентну вартість недіючих кредитів. Вона виводиться як різниця між номінальною вартістю та резервами на можливі втрати за кредитом. У колонці t -1 передбачається, що вона становить 375. Протягом періоду від t -1 до t частини кредитів рекласифікуються з діючих або ще досі не покритих у недіючі, або навпаки, чи списуються. Потоки представлені у відповідних колонках таблиці. Також представлені номінальні та ринкові еквівалентні вартості для резервів на можливі втрати.

7.108 Оцінки резервів на можливі втрати за кредитами повинні бути зроблені в рамках стандартів бухгалтерського обліку, юридичного статусу та правил оподаткування, застосовуваних до одиниць, що може призвести до досить неоднорідних результатів з точки зору кількості і тривалості резервів на можливі втрати. Це ускладнює запис недіючих кредитів в основних рахунках і призводить до їх запису в якості позабалансової статті. Замість цього краще надати ринкові еквівалентні вартості в якості позабалансових статей на додаток до номінальних вартостей кредитів, діючих і недіючих.

Відображення недіючих кредитів

Позиції	Запаси	Операція	Рекласифікація	Списання	Запаси
	t-1	від періоду t-1 до t			t
<i>Номінальна вартість</i>					
<i>Кредити</i>	1000	200	0	-90	1110
<i>Діючі кредити</i>	500	200	-50		650
<i>Недіючі кредити</i>	500		50	-90	460
<i>Покриті резервами на можливі втрати</i>	400		70	-90	380
<i>Поки не покриті резервами на можливі втрати</i>	100		-20		80
<i>Ринкова еквівалентна вартість</i>					

Недіючі кредити	375		24	-51	348
- Номінальна вартість	500		50	-90	460
- Резерви на можливі втрати	125		26	-39	112
з яких поки не покриті	100		-20		80

Розділ 7 Додаток 7.1

Визначення кожної категорії активів

Класифікація активів	Визначення
НЕФІНАСОВІ АКТИВИ (AN.)	Нефінансові статті, дотримання прав на які забезпечуються інституційними одиницями, індивідуально чи колективно, та з яких їх власники можуть отримати економічні вигоди, володіючи, користуючись чи дозволяючи іншим користуватися ними протягом певного періоду часу. До нефінансових активів належать основні засоби, запаси, цінності, суспільні надбудови та об'єкти інтелектуальної власності.
<i>Вироблені нефінансові активи (AN.1)</i>	Нефінансові активи є продуктами виробничих процесів. Вироблені нефінансові активи складаються з основних засобів, запасів та цінностей, відповідно до нижченаведеного визначення.
Основні засоби (AN.11)	Вироблені нефінансові активи, які використовуються багаторазово або безперервно у виробничих процесах більше одного року. До основних засобів належать житло; нежитлові будівлі, споруди; машини та обладнання, системи озброєння, культивовані біологічні ресурси та об'єкти інтелектуальної власності, відповідно до нижченаведеного визначення
Житло (AN.111)	<p>Будівлі, які повністю або здебільшого використовуються для проживання, включаючи будь-які приєднані споруди, такі як гаражі, а також всі постійні структури, які зазвичай встановлюють у місцях проживання. Плавучі будинки, баржі, пересувні будинки та будинки-фургони, які використовуються домашніми господарствами як основне місце проживання, також належать до житла, як і громадські пам'ятники (див. AN.1121), основне призначення яких визначено як житло. Вартість розчищення будівельного майданчику та підготовчі роботи також включаються.</p> <p>Приклади включають житло на одну або дві сім'ї, а також інші житлові будівлі для постійного проживання.</p> <p>Незавершене житло також належить до цієї категорії у тому випадку, якщо вважається, що кінцевий користувач вступив у володіння, або на тих підставах, що будівництво ведеться за власний рахунок, або коли це підтверджено наявністю договору купівлі-продажу. Житло, придбане для військовослужбовців, також включається до цієї категорії через причину їх використання, як і житлові будинки, придбані цивільними підрозділами для надання послуг житлового забезпечення.</p> <p>Вартість житла — це сума без урахування вартості землі під</p>

	<p>цим житлом, що включено до статті Земля (AN.211), якщо класифіковано окремо (див. пункт 7.57).</p>
<p>Інші будівлі і споруди (AN.112)</p>	<p>До інших будівель і споруд входять будівлі нежитлового призначення, інші споруди та поліпшені території, відповідно до нижченаведеного визначення.</p> <p>Незавершені будівлі і споруди також належать до цієї категорії у тому випадку, якщо вважається, що кінцевий користувач вступив у володіння, або на тих підставах, що продукти будівництва призначені для власного використання, або коли це підтверджено наявністю договору купівлі-продажу. Сюди також включаються будівлі і споруди, придбані для військовослужбовців.</p> <p>Вартість інших будівель і споруд — це сума без урахування вартості землі під цими будівлями та спорудами, що включено до статті Земля (AN.211), якщо класифіковано окремо (див. пункт 7.57).</p>
<p>Нежитлові будинки (AN.1121)</p>	<p>Будівлі, які не є житловими будинками, включаючи структури, об'єкти та обладнання, які є невід'ємними частинами споруд, а також вартість розчищення будівельного майданчику та підготовчі роботи. Громадські пам'ятники (див. AN.1122), основне призначення яких визначено як нежитлові будинки, також належать до цієї категорії.</p> <p>Громадські пам'ятники визначаються як такі через певне історичне, національне, регіональне, місцеве, релігійне або символічне значення. Їх характеризують, як громадські, тому що вони передбачають широкий доступ населення, а не через те, що вони є власністю громадського сектора. Часто з відвідувачів беруть плату за вхід до них. Споживання основного фонду на будівництві та користуванні новими пам'ятниками або відсутність істотних покращень існуючих пам'ятників слід розраховувати, виходячи з припущення відповідного довгого строку служби.</p> <p>Інші приклади нежитлових будинків включають склади та промислові будівлі, будівлі комерційного призначення, будівлі масового відпочинку, готелі, ресторани, навчальні, спортивно-оздоровчі будівлі тощо.</p>
<p>Інші споруди (AN. 1122)</p>	<p>Споруди, які не належать до житла, а також нежитлові будинки, включаючи вартість утримання вулиць, каналізаційних колекторів та розчищення будівельного майданчику і підготовчі роботи. Також до цієї категорії належать громадські пам'ятники, які не визначені як житло або не житлові будинки, шахти, тунелі та інші споруди пов'язані з видобутком мінеральної сировини та енергетичних ресурсів; а також будівництво морських дамб, осушувальних каналів, дамб для захисту від повеней тощо, що мають на меті покращення прилеглих земель, хоча вони не є їх невід'ємною частиною.</p> <p>До прикладів входять автомагістралі, вулиці, дороги,</p>

	залізничні колії, аеродроми; мости, автомагістралі на естакадах, тунелі та підземні переходи; водопротоки, гавані, дамби та інші водопровідні станції; магістральні трубопроводи, лінії зв'язку та електропередачі; трубопроводи невеликої протяжності, кабелі, допоміжні споруди; гірничо-збагачувальні споруди, а також споруди для спорту та відпочинку.
Покращення землі (AN.1123)	<p>Вартість заходів, які ведуть до основних покращень у кількості, якості чи продуктивності землі, або запобігають її погіршенню.</p> <p>До прикладів належать збільшення вартості активів через розчищення землі, оконтурювання землі, створення криниць та водопоїв.</p> <p>Також до цієї категорії належить вартість передачі прав власності на землю, яка підлягає списанню.</p>
Машини та обладнання (AN.113)	<p>Транспортне обладнання, обладнання для інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) та інші машини та обладнання, як визначено нижче, крім тих, що були придбані домашніми господарствами для кінцевого споживання.</p> <p>Відносно недорогі інструменти з відносно стабільною ціною, наприклад, ручне знаряддя, можуть бути виключені з цієї категорії. Також виключені машини та обладнання, які є складовою частиною будівель: оскільки вони включені до категорії житла та нежитлових будинків.</p> <p>Незавершені машини та обладнання не входять до цієї категорії, окрім тих випадків, коли вони були вироблені для власного використання, тому що кінцевий користувач вступає у володіння тільки після поставки активу. Машини та обладнання, крім систем озброєння, придбаних для військових цілей, включаються.</p> <p>Машини та обладнання, такі як, автомобілі, меблі, обладнання для кухні, комп'ютери, комунікаційне обладнання, тощо, які були придбані домашніми господарствами для кінцевого використання, не вважаються активами. Вони входять до позабалансової статті споживчих товарів тривалого використання у балансі домашніх господарств. Плавучі будинки, баржі, пересувні будинки та будинки-фургони, які використовуються домашніми господарствами як основне місце проживання, відносяться до житла.</p>
Транспортне обладнання (AN.1131)	Обладнання для перевезення людей і речей. Приклади включають продукція, окрім компонентів, що входять до Класифікатора продукції за видами економічної діяльності 2008 (CPA 2008) розділ 29: автомобілі, причіпи (трейлери) та напівпричіпи, а також розділ 30: інше транспортне обладнання.
Інформаційно-комунікаційне	Інформаційно-комунікаційне обладнання: апаратні засоби, що працюють на електронному управлінні, та електронні

обладнання (AN.1132)	компоненти, які використовуються у апаратних засобах. Наприклад, це продукція з Класифікатора продукції за видами економічної діяльності 2008 (CPA 2008) групи 261: електронне обладнання та плати, та група 262: комп'ютери та периферійне обладнання.
Інші машини та обладнання (AN. 1139)	Машини та обладнання, не віднесені до інших категорій. Наприклад, продукція, окрім запчастин, послуг монтажу, ремонту та технічного обслуговування, які включені до Класифікатора продукції за видами економічної діяльності 2008 (CPA 2008) розділ 26: комп'ютерна, електронна та оптична продукція (окрім груп 261 та 262), розділ 27: електронне обладнання, розділ 28: машини та обладнання, які не віднесені до інших категорій, розділ 31: меблі, та розділ 32: інші промислові товари.
Системи озброєння (AN.114)	Засоби доставки зброї та інше обладнання, таке як військові кораблі, підводні човни, воєнна авіація, танки, носії ракет, пускові установки тощо. Більшість зброї одноразового використання, яку вони доставляють, зареєстрована, як військове майно (див. AN.124), але інші, такі як балістичні ракети великої руйнівної сили, які оцінюються як такі що забезпечують стримування агресії, відносяться до категорії основних засобів.
Культивовані біологічні ресурси (AN.115)	Сільськогосподарські тварини для розведення, отримання молочних продуктів, тяглова худоба тощо, а також виноградники, фруктові сади, та інші насадження дерев, які дають багаторазові врожаї та знаходяться під безпосереднім контролем, відповідальністю та управлінням інституційних одиниць, відповідно до нижченаведеного визначення. Незрілі культивовані активи не входять до цієї категорії крім випадків, коли вони виробляються для власного використання.
Тваринні ресурси з повторюваним циклом продукції (AN.1151)	Тварини, чий природний розвиток та регенерація знаходяться під безпосереднім контролем, відповідальністю та управлінням інституційних одиниць. До цієї категорії включаються племінне поголів'я (у тому числі риба та птиця), молочна худоба, тяглова худоба, вівці чи інші тварини, які використовуються для виробництва вовни, та тварини, які використовуються для перевезення, перегонів чи розважальних заходів.
Дерева, сільськогосподарські культури і рослини з повторюваним циклом продукції (AN.1152)	Дерева (включаючи виноградні лози та кущі), що культивуються для отримання щорічної продукції, включаючи ті, що вирощуються для фруктів та горіхів, соку та смоли, а також для кори та продуктів з листя, чий природний розвиток та регенерація знаходяться під безпосереднім контролем, відповідальністю та управлінням інституційних одиниць.
Об'єкти інтелектуальної власності (AN.117)	Основні засоби, які складаються з результатів досліджень та розробок, пошуку та оцінки мінеральної сировини, програмного забезпечення та баз даних, оригіналів розважальних, літературних чи художніх робіт, а також інші нематеріальні активи, відповідно до нижченаведеного

	визначення, призначені для використання більше одного року.
Дослідження та розробки (AN. 1171)	<p>Складається з вартості витрат на творчу систематичну діяльність, спрямовану на збільшення обсягу знань, включаючи знання про людину, культуру та суспільство, та використання цього обсягу знань для створення інновацій.</p> <p>Вартість визначається в економічних перевагах, які очікуються у майбутньому. Крім тих випадків, коли вартість можливо приблизно розрахувати, вартість, як вважається, вираховується як сума витрат, включаючи витрати на неуспішні дослідження та розробки. Остання діяльність, яка не принесе вигоди власнику, не класифікується як активи, а обліковується як проміжне споживання.</p>
Розвідка та оцінка корисних копалин (AN.1172)	Вартість витрат на пошук нафти та природного газу та родовищ нафтового походження та оцінка відкритих родовищ. До таких витрат входять витрати до отримання ліцензії, витрати на ліцензію та придбання, вартість оцінки, та витрати на польове буріння, а також витрати на повітряну розвідку та інші геологічні розвідки, витрати на перевезення, тощо, необхідні для підготовки до випробувань
Програмне забезпечення (AN.11731)	Комп'ютерні програми, описи програм і допоміжні матеріали як для системного, так і для прикладного програмного забезпечення. Включені початкові розробки і подальші розширення програмного забезпечення, а також придбання копій, що класифікуються як активи AN.11731.
Бази даних (AN.11732)	Файли даних, організовані так, щоб дозволити ефективний доступ до ресурсів і використання даних. Бази даних, створені виключно для власного використання, оцінюються за витратами, які не повинні включати витрати на систему управління базами даних та придбання даних.
Розважальні, літературні або художні твори (AN.1174)	Оригінальні плівки, звукозаписи, рукописи, стрічки, моделі тощо, на яких драматичні спектаклі, радіо та телепрограми, музичні вистави, спортивні змагання, літературна і художня продукція тощо записуються або втілюються. Включені твори, створені за власний рахунок. Деякі випадки, наприклад, з фільмами, можуть передбачати багато копій.
Інші продукти інтелектуальної власності (AN.1179)	Нова інформація, спеціальні знання тощо, не включені до інших категорій, використання яких у виробництві обмежується одиницями, які встановили права власності на них, або іншими одиницями, ліцензованими останніми.
Запаси (AN.12)	<p>Вироблені активи, які складаються з товарів і послуг, що з'явилися в поточному періоді або раніше зберігалися для продажу, використання у виробництві або іншого подальшого використання. Вони складаються з сировини і матеріалів, незавершеного виробництва, готової продукції і товарів для перепродажу, як визначено нижче.</p> <p>Включені всі запаси, що утримуються державою, включаючи, але не обмежуючись цим, запаси стратегічних</p>

	матеріалів, зерна та інших товарів особливого значення для національної економіки.
Сировина та матеріали (AN.121)	Товари, які їх власники мають намір використовувати в якості проміжних ресурсів у своїх власних виробничих процесах, а не для перепродажу.
Незавершене виробництво (AN.122)	Товари та послуги, які частково завершені, але зазвичай не передаються іншим одиницям без подальшої обробки, або які не є зрілими і процес виробництва яких буде продовжений в наступний період тим же виробником. Виключаються частково завершені споруди, для яких вважається, що кінцевий власник вже отримав права власності, або тому, що це виробництво для власного використання, або про це свідчить наявність договору купівлі/продажу. Категорія AN.122 складається з незавершеного виробництва культивованих активів та іншого незавершеного виробництва, як визначено нижче.
Незавершене виробництво культивованих біологічних активів (AN.1221)	Худоба, вирощена на продукти, отримувані тільки після забою, наприклад, птиця та риба, вирощена в промислових масштабах, дерева та інші рослини, які приносять продукти тільки один раз при знищенні, і незрілі культивовані активи, які неодноразово приносять продукцію.
Інше незавершене виробництво (AN.1222)	Товари, крім культивованих активів і послуг, які були частково оброблені, виготовлені або зібрані виробником, але які зазвичай не продаються, не відправляються або не передаються іншим без подальшої обробки.
Готова продукція (AN.123)	Товари, готові до продажу або відправки виробником.
Військові запаси (AN.124)	Боєприпаси, ракети, снаряди, бомби та інші одноразові предмети військового призначення, які доставляються зброєю або системами озброєння. Виключаються деякі типи ракет з високою руйнівною силою (див. AN.114).
Товари для перепродажу (AN.125)	Товари, придбані підприємствами, такими як оптові та роздрібні торговці, з метою їх перепродажу без подальшої обробки (тобто, не трансформуючи їх, а скоріше, представляючи їх так, щоб зробити привабливими для клієнта).
Цінності (AN.13)	Вироблені активи, які не використовуються в першу чергу для виробництва чи споживання, та, щодо яких очікується зростання в ціні або хоча б відсутність падіння їх реальної вартості, які не погіршуються з плином часу за нормальних умов і які купуються та утримуються перш за все як засоби збереження вартості. Цінності складаються з дорогоцінних металів і каміння, антикваріату та інших мистецьких творів, а також інших цінностей, як визначено нижче.
Дорогоцінні метали та каміння (AN.131)	Дорогоцінні метали та каміння, які не перебувають у володінні підприємствами для використання в якості

	ресурсів для процесів виробництва.
Антикваріат та інші мистецькі твори (AN.132)	Картини, скульптури тощо, визнані мистецькими творами та антикваріатом.
Інші цінності (AN.133)	Цінності, не включені до інших категорій, такі як колекції та ювелірні вироби значної вартості, виготовлені з дорогоцінного каміння і металів.
<i>Невироблені нефінансові активи</i> (AN.2)	Нефінансові активи, які з'являються іншим способом, ніж через процеси виробництва. Невироблені активи складаються з природних ресурсів, договорів, оренди та ліцензій, а також нематеріальних та маркетингових активів, як визначено нижче.
Природні ресурси (AN.21)	Невироблені активи, які природно виникають і власність над якими може встановлюватися і передаватися. Екологічні активи, право власності на які не має або не може бути встановлене, наприклад, відкрите море або повітря, виключені. Складаються з землі, мінеральних та енергетичних запасів, некультивованих біологічних ресурсів, водних ресурсів та інших природних ресурсів, як визначено нижче.
Земля (AN.211)	Землі, в тому числі покриття ґрунтом і будь-які відповідні поверхневі води, на які встановлені права власності. Виключаються будь-які будівлі або інші споруди, які розташовані на них або проходять через них, культивовані рослини, дерева і тварини; надра; некультивовані біологічні ресурси і водні ресурси під землею.
Мінеральні та енергетичні запаси (AN.212)	Достовірні запаси родовищ корисних копалин, розташовані на або під поверхнею землі, які можуть економічно експлуатуватися з урахуванням сучасних технологій і відносних цін. Право власності на надра, як правило, відокремлене від прав на саму землю. Категорія AN.212 складається з розвіданих запасів вугілля, нафти, газу та інших видів палива, металевих руд і неметалічних корисних копалин.
Некультивовані біологічні ресурси (AN.213)	Тварини, дерева, сільськогосподарські культури і рослинні ресурси, які приносять одноразово і повторно продукти і на які встановлено права власності, але для яких природний розвиток/або відновлення не перебуває під прямим контролем, відповідальністю та управлінням інституційних одиниць. Прикладами є незаймані ліси та рибальські угіддя на території країни. Повинні бути включені тільки ті ресурси, які наразі експлуатуються, або можуть скоро експлуатуватися в господарських цілях.
Водні ресурси (AN.214)	Водоносні шари та інші ресурси підземних вод тією мірою, якою їх дефіцит призводить до встановлення власності і/або використання прав, ринкової оцінки і деяких заходів економічного контролю.
Інші природні ресурси	Сюди відносяться електромагнітні радіочастоти (AN.2151)

(AN.215)	та інші природні ресурси (AN.2159), не класифіковані в інших категоріях.
Радіочастоти (AN.2151)	Електромагнітний спектр. Договори оренди або ліцензії на використання спектра класифікуються в іншій категорії (AN.222), якщо вони відповідають визначенню активу.
Інше (AN.2159)	Інші природні ресурси, не класифіковані в інші категорії.
Контракти, оренди та ліцензії (AN.22)	<p>Контрактні угоди для здійснення діяльності, якщо угода дає економічні переваги для власника, що перевищують розмір зборів, і власник може скористатися цими перевагами юридично та практично.</p> <p>Актив, записаний до категорії AN.22, становить потенційну вартість прибутку, коли ринкова ціна за використання активу або надання послуги перевищує ціну в контракті, договорі оренди або ліцензії, або ціну, яка може бути досягнута за відсутності контракту, договору оренди або ліцензії. Контракти, оренди та ліцензії складаються з активів, які можуть виникнути в результаті договорів операційного лізингу, що мають попит на ринку, дозволів на використання природних ресурсів, дозволів на ведення певної діяльності та ексклюзивних прав на майбутні товари та послуги.</p>
Ринкова оперативна оренда (AN.221)	<p>Права власності третіх осіб на нефінансові активи за винятком природних ресурсів, коли оренда дає економічні вигоди власнику, які перевищують збори до сплати, і власник може скористатися цими вигодами юридично і практично шляхом їх передачі.</p> <p>Актив, занесений до категорії AN.221, являє собою вартість для власника передачі прав на використання цього активу, тобто перевищення реалізаційної ціни передачі над сумою, що підлягає сплаті органу, який дає дозвіл.</p> <p>Наприклад, коли орендар будівлі платить фіксовану оренду, але ринкова ставка оренди вища. Якщо орендар в змозі компенсувати різницю в ціні через суборенду, то права на реалізацію вартості представляють актив ринкової оперативної оренди.</p>
Дозволи на використання природних ресурсів (AN.222)	<p>Ліцензії, дозволи та договори оренди на використання природних ресурсів протягом обмеженого часу, які не повністю використовують економічну вартість активу, якщо угода дає власнику економічні вигоди, що перевищують збори до сплати, і власник може скористатися цими вигодами юридично і практично шляхом їх передачі.</p> <p>Природні ресурси продовжують реєструватися в балансі власника, і окремий актив, який представляє вартість для власника передачі прав на використання ресурсу, розглядається як дозвіл на використання природних ресурсів. Зареєстрований актив являє собою вартість для власника передачі прав на використання цього активу, тобто перевищення ціни передачі над сумою, що підлягає сплаті</p>

	<p>органу, який дає дозвіл.</p> <p>Наприклад, коли орендар землі платить фіксовану оренду, але ринкова ставка оренди вища. Якщо орендар в змозі компенсувати різницю в ціні через суборенду, то права на реалізацію вартості представляють актив.</p>
<p>Дозволи на ведення певної діяльності (AN.223)</p>	<p>Дозволи з правом передачі, крім використання природних ресурсів або використання активу, що належить органу, який дає дозвіл, які обмежують кількість одиниць, що беруть участь в такій діяльності, і дозволяють власникам заробити майже монопольні прибутки.</p> <p>Зареєстрований актив являє собою вартість для власника передачі прав на використання, тобто перевищення ціни передачі над сумою, що підлягає сплаті органу, який дає дозвіл. Власник дозволу повинен юридично і на практиці мати змогу передати ліцензійні права третій стороні.</p>
<p>Ексклюзивне право на майбутні товари і послуги (AN.224)</p>	<p>Контрактні права з правом передачі на ексклюзивне використання товарів або послуг.</p> <p>Одна із сторін має контракт на купівлю товарів чи послуг за фіксованою ціною у другій стороні і має змогу, юридично і на практиці, передати зобов'язання другій стороні третім особам.</p> <p>Наприклад, трансферна вартість футболіста за контрактом з футбольним клубом і трансферна вартість ексклюзивних прав на публікацію літературних творів або музичних вистав.</p> <p>Актив, занесений в категорію AN.224, являє собою вартість для власника передачі права.</p>
<p>Закупівлі за вирахуванням продажів нематеріальних та маркетингових активів (AN.23)</p>	<p>Різниця між вартістю, сплаченою за інституційну одиницю як за нематеріальний та маркетинговий активи (AN.23) діючого підприємства і суму її активів, за вирахуванням суми її зобов'язань, для кожної позиції, яка була окремо визначена і оцінена. Вартість нематеріального активу, отже, включає в себе всі довгострокові вигоди, які не були окремо визначені як актив, а також вартість того, що група активів використовується спільно, а не є просто рядом окремих активів. Категорія AN.23 також включає визначені маркетингові активи, такі як назви брендів, титульні дані, товарні знаки, логотипи та доменні імена, коли вони продаються індивідуально і окремо від корпорації в цілому.</p>
<p>ФІНАНСОВІ АКТИВИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ (AF.)</p>	<p>Фінансові активи є економічними активами, які складаються з фінансових вимог і монетарного золота в злитках. Фінансові активи є засобами збереження вартості, що представляють вигоди для їх економічного власника, який утримує їх протягом часу. Вони є засобом перенесення вартості від одного звітного періоду до іншого. Вигоди або ряд вигод обмінюються платіжними засобами.</p> <p>Платіжні засоби складаються з монетарного золота,</p>

	<p>спеціальних прав запозичення, валюти і перевідних депозитів.</p> <p>Фінансові вимоги, які також називаються фінансовими інструментами, являють собою фінансові активи з відповідними зобов'язаннями.</p> <p>Зобов'язання встановлюються, коли боржники зобов'язані забезпечити платежі або серії платежів кредиторам.</p>
<i>Монетарне золото і спеціальні права запозичення (SDR) (AF.1)</i>	Фінансові активи, класифіковані в цій категорії, мають відповідні зобов'язання у Системі, за винятком монетарного золота в злитках.
Монетарне золото (AF.11)	Золото, на яке офіційні фінансові органи або інші, які є суб'єктом ефективного контролю з боку цих органів, мають право і яке утримується в якості резервного активу. Вона включає в себе золото в злитках (у тому числі монетарне золото на особових злотих рахунках і на знеособлених золотих рахунках нерезидентів, які дають право вимагати видачі золота.
Спеціальні права запозичення (SDR) (AF.12)	Міжнародні резервні активи створені Міжнародним валютним фондом (МВФ) і виділені для його членів на додаток до існуючих резервних активів.
<i>Валюта і депозити (AF.2)</i>	Готівкові гроші в обігу і депозити, як у національній, так і в іноземних валютах.
Валюта (AF.21)	Банкноти та монети в обігу, які широко використовуються для здійснення платежів.
Перевідні депозити AF.22	Депозити, які вільно обмінюються на валюту за номіналом і які можуть безпосередньо використовуватися для здійснення платежів за допомогою чеків, векселів, жироказів, прямого дебету/кредиту або інших прямих платежів, без штрафних санкцій або обмежень.
Міжбанківські позиції (AF.221)	
Інші перевідні депозити (AF.229)	Перевідні депозити інші, ніж позиції по міжбанківським розрахункам.
Інші депозити (AF.29)	Депозити, крім перевідних депозитів, які не можуть бути використані для здійснення платежів в будь-який час і не обмінюються на валюту або перевідні депозити без будь-яких значних обмежень чи штрафних санкцій.
<i>Боргові цінні папери (AF.3)</i>	Оборотні фінансові інструменти, які слугують свідченням боргу. Оборотність вказує на їх законне право власності, яке легко може передаватись від одного власника до іншого поставкою або індосаменту. Щоб вважатися оборотним, борговий цінний папір повинен бути розрахований на потенційні торги на організованому ринку або на

	позабіржовому ринку, хоча демонстрація реальних торгів не потрібна.
Короткострокові боргові цінні папери (AF.31)	Боргові цінні папери, термін погашення яких становить один рік або менше, та боргові цінні папери до отримання на вимогу кредитора.
Довгострокові цінні папери (AF.32)	Боргові цінні папери, термін погашення яких становить більше одного року, або з нефіксованим терміном погашення.
<i>Кредити (AF.4)</i>	Фінансові активи, що створюються, коли кредитори позичають кошти боржникам, безпосередньо або через брокерів, які або засвідчені необоротними документами, або не засвідчені документами.
Короткострокові кредити (AF.41)	Кредити, початковий термін погашення яких становить один рік або менше, і кредити, що підлягають погашенню на вимогу кредитора.
Довгострокові кредити (AF.42)	Кредити, початковий термін погашення яких становить більше одного року, або з нефіксованим терміном погашення.
<i>Акціонерний капітал та акції або паї інвестиційного фонду (AF.5)</i>	Фінансові активи, які являють собою права власності на корпорації або квазі-корпорації. Ці фінансові активи в цілому дають право власникам на частку в прибутку корпорацій або квазі-корпорацій і на частку в їх чистих активах у разі ліквідації.
Акціонерний капітал (AF.51)	Фінансові активи, які визнають вимоги на залишкову вартість корпорацій та квазі-корпорацій після того, як вимоги всіх кредиторів були задоволені.
Акції, зареєстровані на біржі (AF.511)	Акціонерні цінні папери. Їх обмін може бути визнаною операцією на біржі або в будь-якій іншій формі на вторинному ринку. Зареєстровані акції також називають акціями, які котируються. Існування цін на акції, що котируються на біржі, означає, що поточні ринкові ціни, як правило, легко доступні.
Акції, не зареєстровані на біржі (AF.512)	Акціонерні цінні папери за цінами, які не котируються на визнаній фондовій біржі або в іншій формі вторинного ринку.
Інший акціонерний капітал (AF.519)	Усі форми акціонерного капіталу, які не класифіковані в підкатегоріях AF.511 і AF.512.
Акції або паї інвестиційного фонду (AF.52)	Акції, якщо використовується корпоративна структура, або паї, якщо використовується довірча структура. Вони випускаються інвестиційними фондами, які є підприємствами колективного інвестування, через які інвестори об'єднують кошти для інвестицій у фінансові і/або нефінансові активи.
Акції або паї фонду	Акції або паї фонду грошового ринку випускаються

грошового ринку (AF.521)	фондами грошового ринку, які є інвестиційними фондами, що інвестують тільки або переважно в короткострокові боргові цінні папери, такі як казначейські векселі, депозитні сертифікати та комерційні папери, а також у довгострокові боргові цінні папери із залишковим коротким терміном погашення. Акції або паї фонду грошового ринку можуть передаватися і часто розглядаються як близькі замітники депозитів.
Акції або паї інвестиційного фонду, крім акцій або паїв фонду грошового ринку (AF.522)	Акції або паї інвестиційного фонду, крім акцій або паїв фонду грошового ринку, являють собою вимогу на частину вартості інвестиційного фонду, крім фонду грошового ринку. Акції або паї інвестиційного фонду, крім акцій або паїв фонду грошового ринку, випускаються інвестиційними фондами, що інвестують в ряд активів, включаючи боргові цінні папери, акціонерний капітал, інвестиції в товари широкого вжитку, нерухомість, акції інших інвестиційних фондів та формованих активів.
<i>Страхові, пенсійні програми і програми стандартизованих гарантій (AF.6)</i>	Фінансові активи власників полісів або бенефіціарів і зобов'язання страховиків, пенсійних фондів або емітентів стандартизованих гарантій.
Технічні резерви видів страхування, крім страхування життя (AF.61)	Фінансові активи, що представляють вимоги страхувальників до страховиків і навпаки у вигляді сплачених незароблених премій і висунутих вимог.
Страхування життя та виплати анuitету (AF.62)	Фінансові активи, що представляють претензії власників полісів і анuitетів проти технічних резервів корпорацій, які надають страхування життя.
Пенсійні виплати (AF.63)	Фінансові активи, якими існуючі і майбутні пенсіонери володіють проти їх пенсійного менеджера, тобто їх роботодавців; програма, яка призначена роботодавцем для виплати пенсій, як частина компенсаційної угоди між роботодавцем і працівником або компанією страхування життя (або всіх інших видів страхування).
Вимоги пенсійних фондів до розпорядників щодо виплати пенсій (AF.64)	Фінансові активи, що представляють претензії пенсійних фондів до розпорядників щодо виплати пенсій за будь-який дефіцит, а також фінансові активи, що представляють розпорядників щодо виплати пенсій (AF.64) до пенсійних фондів за будь-яке перевищення, наприклад, коли інвестиційний дохід перевищує збільшення виплат і різниця підлягає сплаті розпоряднику пенсійного фонду.
Виплати непенсійних винагород (AF.65)	Перевищення чистих внесків над винагородами, як збільшення зобов'язань страхової програми перед бенефіціарами.
Резерви на звернення за стандартизованими гарантіями (AF.66)	Фінансові активи, які власники стандартизованих гарантій мають проти корпорацій, що надають стандартизовані гарантії.
<i>Похідні фінансові</i>	Фінансові активи, пов'язані з фінансовим активом,

інструменти та фондові опціони працівників (AF.7)	нефінансовим активом або індексом, за допомогою якого певні фінансові ризики можуть обернутися на фінансових ринках у їх власному праві.
Похідні фінансові інструменти (AF.71)	<p>Фінансові активи, такі як опціони, форвардні угоди і кредитні похідні фінансові інструменти.</p> <p>Опції, які обертаються на біржі і позабіржовому (ОТС) ринку, є угодами, які дають власнику опціону право, але не обов'язок, придбати (колл-опціон) або продати (пут-опціон) емітенту опціону (продавцю опціону) фінансовий актив або нефінансовий актив (базовий інструмент) за заздалегідь обумовленою ціною (ціна реалізації опціону) протягом даного проміжку часу (американський опціон) або на певну дату (європейський опціон). На основі цих базових стратегій було розроблено багато комбінованих стратегій, таких як називають колл/пут спред «ведмедя», колл/пут спред «бика» або спред «метелика». З цих видів опціонів були виведені екзотичні варіанти зі складною структурою платежів.</p> <p>Форвардні угоди є безумовними фінансовими угодами, за якими дві сторони домовляються обмінятися певної кількістю базового активу (фінансового або нефінансового) за узгодженою контрактною ціною (ціною виконання) на певну дату.</p> <p>Кредитні похідні фінансові інструменти приймають форму форвардного типу та опціонного типу, їх основна мета полягає в торгівлі кредитним ризиком. Вони розроблені для торгівлі ризиками невиконання зобов'язань за кредитами і цінними паперами. Кредитні похідні фінансові інструменти приймають форму угод форвардного і опціонного типу і, як і інші похідні фінансові інструменти, вони часто складаються за стандартом генеральних правових договорів із залученням процедур фінансового забезпечення і маржування, які дозволяють зробити ринкову оцінку. Передача кредитних ризиків відбувається між продавцем ризику (покупець гарантій) і покупцем ризику (продавець гарантій) на основі премії. У разі дефолту по кредиту покупець ризику платить готівкою продавцю ризику.</p>
Фондові опціони працівників (AF.72)	Фінансові активи у вигляді угод, укладених на певну дату (дату «надання»), за якими працівник може придбати дане число акцій роботодавця за встановленою ціною («страйк»-ціною) або у встановлений час (дата «вступу в права»), або протягом певного періоду часу (період «виконання») відразу ж після дати вступу в права.
Інші рахунки до отримання/до сплати (AF.8)	Фінансові активи, створені в якості відповідної частини фінансової або нефінансової операції у випадках, де є часова різниця між самою операцією і відповідною оплатою.
Торгові кредити та аванси (AF.81)	Фінансові активи, що виникають у зв'язку з прямим розширенням кредиту постачальників товарів і послуг для своїх клієнтів та аванси за роботу, яка ведеться або ще не була почата, і у вигляді передоплати клієнтів за товари і послуги, які ще не надані.

<p>Інші рахунки до отримання/до сплати за винятком торгових кредитів та авансів (AF.89)</p>	<p>Фінансові активи, які виникають через часові різниці між розподільними операціями або фінансовими операціями на вторинному ринку і відповідній оплаті.</p>
<p>Позабалансові статті</p>	<p>Система має три позабалансових статті, які відображають активи, не ідентифіковані окремо в основній схемі, які мають більше спеціалізований аналітичний інтерес.</p>
<p>Споживчі товари тривалого використання (AN.m)</p>	<p>Товари тривалого використання, придбані населенням для кінцевого споживання (тобто предмети, які не використовуються домашніми господарствами в якості засобу збереження вартості або некорпоративними підприємствами, що належать домашнім господарствам для цілей виробництва).</p>
<p>Прямі іноземні інвестиції (AF.m1)</p>	<p>Прямі іноземні інвестиції означають довгострокові відносини, які відображають стійкий інтерес інституційної одиниці-резидента однієї країни («прямий інвестор») до інституційної одиниці-резидента в іншій країні. Мета прямого інвестора в тому, щоб істотно впливати на управління одиницею, в яку він інвестує.</p>
<p>Недіючі кредити (AF.m2)</p>	<p>Кредит є недіючим, коли виплати відсотків або основної суми прострочені принаймні на 90 днів, або відсоткові платежі за 90 і більше днів були капіталізовані, рефінансовані або затримані за угодою, або платежі прострочені менше ніж на 90 днів, але є інші вагомі причини (наприклад, боржник знаходиться у процедурі банкрутства), щоб сумніватися, що виплати будуть здійснюватися в повному обсязі.</p>

Розділ 7 Додаток 7.2

У Додатку 7.2 представлена таблиця переходу від стану балансу на початок звітної періоду до його стану на кінець звітної періоду, і відображені деталі кожної категорії активів для різних способів зміни балансової вартості: через операції, інші зміни розміру активів та прибутки й збитки від збільшення та зменшення вартості активів відповідно.

Класифікація активів, зобов'язань та чистої вартості	IV.1 Баланс на початок звітної періоду	III.1 та III.2 Операції	III.3.1 Інші зміни розміру активів	III.3.2 Прибутки та збитки від збільшення та зменшення вартості активів відповідно		IV.3 Баланс на кінець звітної періоду
				III.3.2.1 Нейтральні прибутки та збитки	III.3.2.2 Фактичні прибутки та збитки	
Нефінансові активи	AN.	P.5, NP	K.1, K.2, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.
Вироблені нефінансові активи	AN.1	P.5	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.1
Основні засоби ¹	AN.11	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.11
Житло	AN.111	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.111
Інші будівлі та споруди	AN.112	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.112
Машини та обладнання	AN.113	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.113
Системи озброєння	AN.114	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.114
Культивовані біологічні ресурси	AN.115	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.115
Продукти інтелектуальної власності	AN.117	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.117
Запаси	AN.12	P.52	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.12
Цінності	AN.13	P.53	K.1, K.3, K.4, K.5, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.13

¹ Позабалансова стаття: AN.m: Споживчі товари тривалого використання

Невироблені фінансові активи	AN.2	NP	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2
Природні ресурси	AN.21	NP1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.21
Земля	AN.211	NP1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.211
Мінеральні та енергетичні запаси	AN.212	NP1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.212
Некультивовані біологічні ресурси	AN.213	NP1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.213
Водні ресурси	AN.214	NP1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.214
Інші природні ресурси	AN.215	NP1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.215
Радіочастоти	AN.2151	NP1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2151
Інше	AN.2159	NP1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2159
Придбання за вирахуванням реалізації договорів, оренди та ліцензій	AN.22	NP2	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.22
Закупівлі за вирахуванням продажів нематеріальних та маркетингових активів	AN.23	NP3	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.23
Фінансові активи/зобов'язання ²	AF.	F.	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.
Монетарне золото та спеціальні права запозичення (лише активи)	AF.1	F.1	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.1
Валюта та депозити	AF.2	F.2	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.2
Боргові цінні папери	AF.3	F.3	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.3
Кредити	AF.4	F.4	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.4
Акціонерний капітал та акції або паї	AF.5	F.5	K.3, K.4, K.5, K.61,	K.71	K.72	AF.5

² Позабалансова стаття: AF.m1: Прямі іноземні інвестиції; AF.m2: Недіючі кредити

інвестиційного фонду			K.62			
Страхові, пенсійні програми і програми стандартизованих гарантій	AF.6	F.6	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.6
Похідні фінансові інструменти та фондові опціони службовців	AF.7	F.7	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.7
Інша дебіторська/кредиторська заборгованість	AF.8	F.8	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.8
Чиста вартість активів	B.90	B.101	B.102	B.1031	B.1032	B.90

Балансуючі статті	
B.10	Зміни чистої вартості активів
B.101	Зміни чистої вартості активів внаслідок заощаджень та трансфертів капіталу
B.102	Зміни чистої вартості активів внаслідок інших змін розміру активів
B.103	Зміни чистої вартості активів внаслідок прибутків та збитків від збільшення та зменшення вартості активів відповідно
B.1031	Зміни чистої вартості активів внаслідок нейтральних прибутків та збитків
B.1032	Зміни чистої вартості активів внаслідок фактичних прибутків та збитків
B.90	Чиста вартість активів
Операції з фінансовими активами та зобов'язаннями	
F.	Операції з фінансовими активами та зобов'язаннями
F.1	Монетарне золото та спеціальні права запозичення
F.2	Валюта та депозити
F.3	Боргові цінні папери
f.4	Кредити
F.5	Акціонерний капітал та акції або паї інвестиційного фонду
F.6	Страхові, пенсійні програми і програми стандартизованих гарантій
F.7	Похідні фінансові інструменти та фондові опціони службовців
F.8	Інша дебіторська/кредиторська заборгованість
Операції з товарами та послугами	
P.5	Валове нагромадження капіталу
P.51g	Валове нагромадження основного капіталу
P.51.c	Споживання основного капіталу (-)
P.511	Придбання за вирахуванням реалізації основних фондів
P.5111	Придбання нових активів
P.5112	Придбання існуючих активів

P.5113	Реалізація основних фондів
P.512	Вартість передачі права власності на невироблені активи
P.52	Зміни запасів
P.53	Придбання за вирахуванням реалізації цінностей
Інші статті накопичень	
NP	Придбання за вирахуванням реалізації невироблених активів
NP1	Придбання за вирахуванням реалізації природних ресурсів
NP2	Придбання за вирахуванням реалізації договорів, оренди та ліцензій
NP3	Закупівлі за вирахуванням продажів нематеріальних та маркетингових активів
K.1	Економічне виникнення активів
K.2	Економічне зникнення невироблених активів
K.21	Виснаження природних ресурсів
K.22	Інше економічне зникнення невироблених активів
K.3	Катастрофічні втрати
K.4	Конфіскації, що не можуть бути компенсовані
K.5	Інші зміни в розмірі, не віднесені до інших категорій
K.6	Зміни класифікації
K.61	Зміни галузевої класифікації та структури
K.62	Зміни класифікації активів та зобов'язань
K.7	Прибутки та збитки від збільшення та зменшення вартості активів відповідно
K.71	Нейтральні прибутки та збитки від збільшення та зменшення вартості активів відповідно
K.72	Фактичні прибутки та збитки